Uitvoeringsplan **Culemborg** 2023-2026

Nadere uitwerking van het Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026

Culemborg

Colofon

Gemeente Culemborg
Maart 2023
Redactie
Team Veiligheid
Vastgesteld
Door de gemeenteraad (streefdatum 25 mei 2023)

Inhoudsopgave

04 Inleiding

06 Prioriteit 1: Zorg en Veiligheid

09 Prioriteit 2: Jeugd

11 Prioriteit 3: Drugs

17 Prioriteit 4: Digitale criminaliteit

20 Communicatie

20 Evaluatie

Inleiding

Veiligheid is een basisvoorwaarde voor geluk en welzijn van en voor de Culemborgers. Het veiliger maken van de stad is daarmee een belangrijke doelstelling van de gemeente Culemborg. We willen dat onze inwoners veilig zijn en zich veilig voelen in hun buurt en daar prettig kunnen wonen. Wij willen dat onze ondernemers succesvol kunnen zijn en ondernemen in een veilige stad. Wij willen dat je als bezoeker met plezier de binnenstad kunt bezoeken om te winkelen of te ontspannen. Wij willen dat Culemborg voor werknemers een fijne plek is om te werken. Kortom, de gemeente Culemborg werkt aan een veilig Culemborg voor iedereen.

Culemborg is een grote kleine stad. Overzichtelijk in omvang met daardoor een menselijke maat en korte lijnen zodat iedereen elkaar makkelijk weet te vinden. Groot in trots en ambities en soms ook groot in problematiek. In Culemborg openbaren leefbaarheidsvraagstukken en criminaliteit zich soms op de vierkante meter en worden we geconfronteerd met grootstedelijke vraagstukken. In Culemborg zijn we trots op onze stad. Tegelijkertijd staan we met twee benen op de grond. We lopen niet weg voor problemen, we benoemen ze, slaan de handen ineen en pakken problemen samen aan.

Leefbaarheid en veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. In de afgelopen jaren hebben we een beweging in gezet waarbij we veiligheid en het sociale domein steeds meer met elkaar verbinden. Een integrale manier van werken waarbij we werken van preventie naar het bieden van zorg en ondersteuning tot repressie waar dat nodig is. Binnen de gemeente maar zeker ook daar buiten. Wij werken samen met onze partners zoals de gemeenten binnen de Waarden/Rivierenland, politie, Openbaar Ministerie, Zorg- en Veiligheidshuis, Veilig Thuis en RIEC Oost- Nederland. Ook partners in het maatschappelijk domein spelen een belangrijke rol zoals het welzijnswerk, het onderwijs of de woningbouwcorporatie. En het allerbelangrijkste zijn onze inwoners en ondernemers. Alleen samen kunnen we het verschil maken!

We zien in heel Nederland, dus ook in Culemborg, dat 'klassieke' vormen van criminaliteit, zoals woninginbraken, al jaren afnemen. Tegelijkertijd neemt criminaliteit in de digitale wereld enorm toe waarbij de dader soms aan de andere kant van de wereld zit terwijl een inwoners of ondernemer in Culemborg slachtoffer is. Daarbij zien we ook dat de cijfers over veiligheid en de gevoelens van onze burgers en ondernemers niet altijd hand in hand gaan. En we beseffen dat er de laatste jaren heftige gebeurtenissen hebben plaatsgevonden met alle gevolgen voor onze samenleving; denk aan de Toeslagenaffaire, coronapandemie, de oorlog in Oekraïne en de stikstofcrisis. In Culemborg staan we voor een veiligheidsaanpak waarbij we oog hebben voor nieuwe vormen van criminaliteit en de menselijke maat nooit uit het oog verliezen.

Voor u ligt het Uitvoeringsplan Culemborg 2023-2026 (hierna: het Uitvoeringsplan), een nadere uitwerking van het Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026. Hierin staat beschreven welke acties we met onze partners inzetten. We kiezen voor vier prioriteiten. Maar de wereld is natuurlijk niet in beton gegoten en dat vraagt ook om flexibiliteit om in te spelen op de actualiteit. In voorliggend document zijn de vier prioriteiten uit het Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026 verwoord en nader uitgewerkt. Dit zijn onderwerpen waar, naast de reguliere werkzaamheden, extra aandacht en focus op zou moeten zijn en waar meerwaarde is om op samen te werken. Er is gekozen om in te zetten op de volgende vier prioriteiten:

ZORG EN VEILIGHEID
JEUGD
DRUGS
DIGITALE CRIMINALITEIT

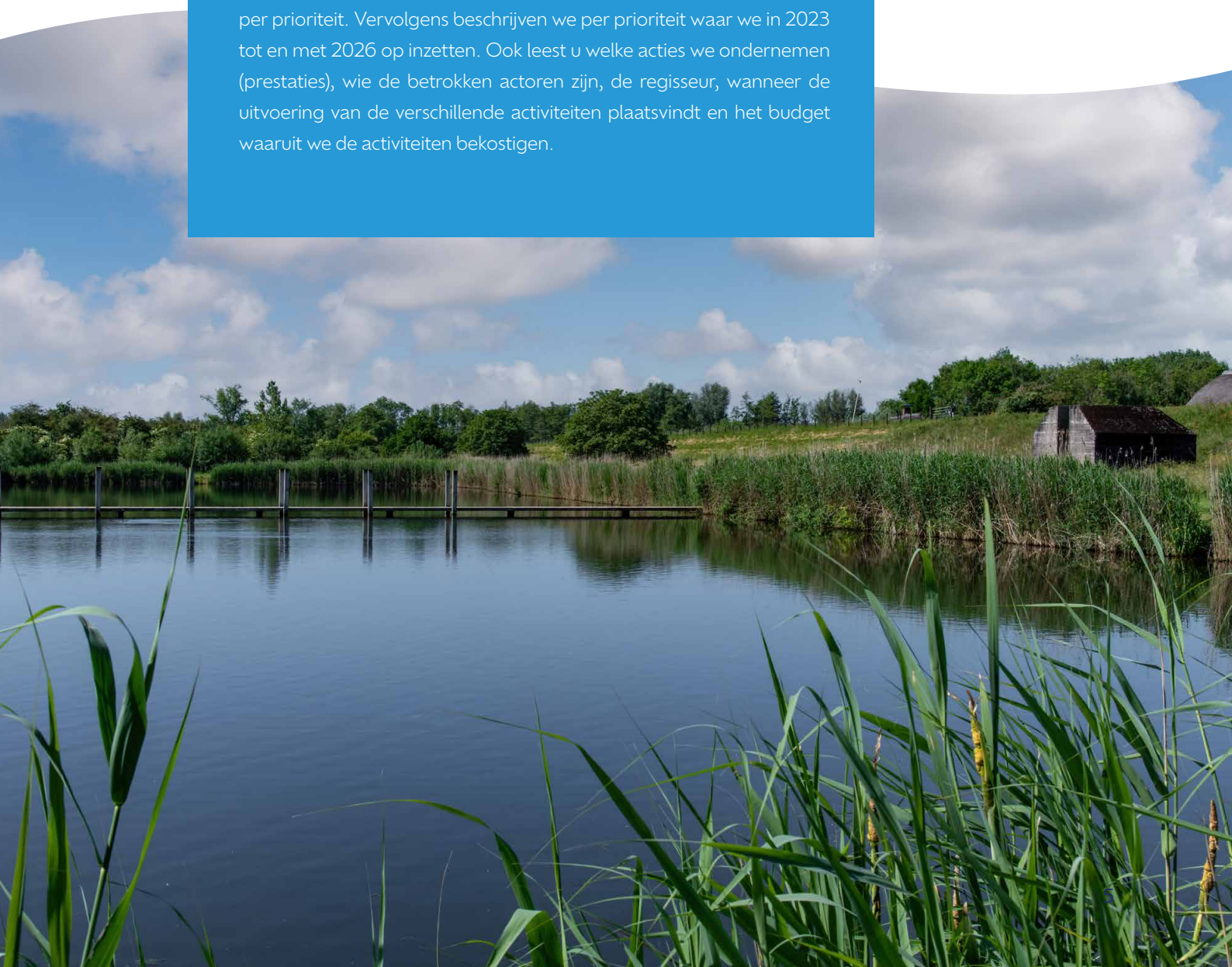

Indicatoren

De indicatoren in dit plan zijn overgenomen uit de al eerder vastgestelde Kadernota Integrale Veiligheid 2019-2022. Ze laten mede zien hoe een veiligheidsthema ervoor staat. Deze cijfers zijn geen norm of streefcijfers van maximaal te behalen aantallen. Ze dienen als indicatie van wat we willen bereiken of wat we hebben bereikt. Bij de cijfers is het verhaal achter de cijfers altijd doorslaggevend om te weten of we op de goede weg zijn onze beleidsdoelen te bereiken. Een aantal ontwikkelingen, zoals landelijke ontwikkelingen of regionale gebeurtenissen zijn ook lokaal uitgewerkt. Denk hierbij aan bijvoorbeeld verkeersongevallen of incidenten met verwarde personen.

Leeswijzer

Hieronder beschrijven we per prioriteit een algemeen beeld van het thema, opgevolgd met de ambitie voor onze gemeente. We beschrijven per prioriteit waarom deze prioriteit passend is bij onze gemeente. We blikken terug op de afgelopen jaren en onderbouwen de prioriteiten met eventuele cijfers en trends. Dit vertalen we naar de aanpak per prioriteit. Vervolgens beschrijven we per prioriteit waar we in 2023 tot en met 2026 op inzetten. Ook leest u welke acties we ondernemen (prestaties), wie de betrokken actoren zijn, de regisseur, wanneer de uitvoering van de verschillende activiteiten plaatsvindt en het budget waaruit we de activiteiten bekostigen.

De vier prioriteiten

Prioriteit 1: Zorg en Veiligheid

Algemeen

Sinds de decentralisaties in 2015 is de gemeente verantwoordelijk voor een groot deel van de zorgtaken. Dit betekent dat de samenwerking tussen veiligheid en zorg (casuïstiek) nog belangrijker is geworden. Daarbij is gebleken dat het van groot belang is duidelijke afspraken te hebben over waar de regie ligt. Het kost partijen in zowel het zorg- als veiligheidsdomein veel tijd en energie om overlast en casuïstiek op een goede manier te beheersen. Het vraagt om aandacht voor het individu, de omgeving en mogelijke voorlichting en preventie. Onderwerpen waarbij zorg en veiligheid elkaar kunnen raken zijn onder andere inwoners en huishoudens met multi-problematiek en mogelijke escalaties. Het gaat hierbij om inwoners met onbegrepen gedrag, (stelselmatig) overlastgevers, huiselijk geweld, de re-integratie en zorg voor inwoners na detentie, mensenhandel, radicalisering, maar ook de aanpak van zorgcriminaliteit of zorgfraude. Voor het onderwerp jeugdoverlast en -criminaliteit is een goede samenwerking tussen zorg- en veiligheidspartners van belang. Gezien het belang is dit een aparte prioriteit in het Veiligheidsplan. Het houdt verband met de inzet op zorg- en veiligheid.

Ambitie

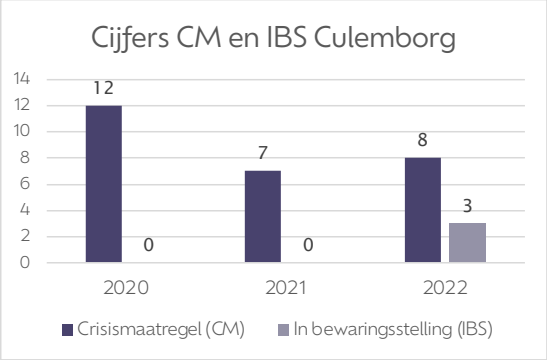
De ambitie van de gemeente Culemborg is om inwoners te helpen en de kwetsbaren in onze samenleving te beschermen. De gemeente wil escalatie en recidive zoveel als mogelijk voorkomen. De gemeente Culemborg gaat de komende periode aan de slag met preventie en het versterken van jongerenwerk om onder andere de aangroei van jonge aanwas te beperken. Een belangrijk onderdeel is dat de jongerenwerkers zichtbaar zijn op straat. De samenwerking wordt gezocht met de politie en andere partners, waardoor het sociale domein met het veiligheidsdomein wordt verbonden. Vanuit zorg- en veiligheid wordt vooral ingezet op preventie en indien noodzakelijk wordt er gehandhaafd binnen het wettelijk gestelde kader. De gemeente Culemborg voert hierop de regie.

In 2023-2024 willen we meer mensen van GGZ zichtbaar in de wijken. Dit om de draagkracht in de wijk te versterken en laagdrempelig preventie zorg te bieden aan de kwetsbare mensen in onze samenleving. De Aanpak Voorkoming Escalatie (AVE) wordt verder uitgedragen en ambtenaren worden getraind bij het Sociaal team. Daarnaast heeft Culemborg een ambassadeursrol richting de regio.
We zijn koploper en hebben belang bij een regionale uniforme wijze van opschaling die herkenbaar is voor ketenpartners, Zorg- en Veiligheidshuis en Meldpunt Bijzondere Zorg. Om maatwerk te ondersteunen wordt gebruik gemaakt van de Doorbraakmethode van het instituut van Publieke Waarde (IPW). Door creatief gebruik te maken van de volledige reikwijdte van wet-, regelgeving en protocollen kunnen we eerder de-escalerende stappen zetten. Dit is ter preventie van toenemende complexiteit en/of te voorkomen dat de kwaliteit van het leven afneemt.

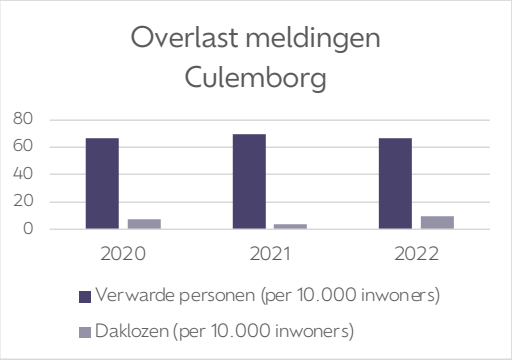
Trends/cijfers

De positie van kwetsbaren in onze samenleving staat onder druk. De economische crisis en de energiecrisis raakt de kwetsbaren onevenredig hard. Daarbij hebben we te maken met een wooncrisis, toenemende dakloosheid en arbeidstekorten in sectoren zoals zorg en onderwijs.
In de gemeente Culemborg zien we dat zorgpartijen, die er zijn voor juist deze kwetsbare doelgroep, zich in deze regio om geografische redenen terugtrekken. Het betreft begeleiding WMO van Iriszorg, Zorgplus en Humanitas DMH. Het gaat hierbij om begeleiding aan huis bij kwetsbare wijkbewoners en waar sprake is van multi-problematiek.

In cijfers uitgedrukt zien we dat er in 2022 acht keer een crisismaatregel (CM) is opgelegd in het kader van de Wet Verplichte GGZ (WVGGZ) en drie keer een in bewaringstelling (IBS) in het kader van de Wet Zorg en Dwang (WZD). In 2021 betrof het zeven keer een CM en geen IBS. In 2020 was dit twaalf keer een CM en geen IBS.

Bron: politie.data.nl

Bron: politie.data.nl

De politieregistratie van overlast door verwarde personen (E33 meldingen) is afgelopen jaar licht afgenomen. Landelijk is daarentegen een stijging van 67,3 per 10.000 inwoners in 2020 naar 78,85 per 10.000 inwoners in 2022. De politieregistratie van overlast door dakloze personen neemt in onze gemeente ook toe. De lokale toename is (deels) te verklaren door het toenemende aantal dakloze arbeidsmigranten. Dit komt overeen met de landelijke stijging.

Acties

- Het Zorg- en Veiligheidshuis effectiever positioneren.
- Het intensiveren van de samenwerking tussen zorg- en veiligheidsprofessionals door een sluitende keten-aanpak.
  Dit houdt in, het verbeteren van:
  - vroeg signalering;
  - adequate en vroegtijdige informatiedeling tussen partners;
  - bij escalatie snel de juiste partners aan tafel zetten om te kunnen de-escaleren;
  - verstevigen en versterken van de lokale aanpak met de ambitie om een overlegtafel jeugd te ontwikkelen in samenwerking met Jeugdbescherming en Veilig Thuis;
  - preventie en voorlichting naar inwoners en/of specifieke doelgroepen om het signalen van onbegrepen gedrag vroegtijdig op te kunnen pakken en te duiden bij welke instanties je als inwoner terecht kan.
- Aanpak Voorkoming Escalatiemodel (AVE) verder uitdragen en trainen van ambtenaren.

Afspraken 2023 t/m 2026

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Evalueren besluit handhaven Wijk GGZ	Gemeente team Veiligheid	Procesregie	Q4 2023	Budget WMO
Evalueren en besluit inloop GGZ	Gemeente team Veiligheid	Procesregie	Q4 2023	Budget WMO
Training AVE	Gemeente team Veiligheid, Sociaal team, college B&W	Procesregie	Q3 en Q4 2023	Budget WMO
Training doorbraakmethode	Gemeente team Veiligheid / Sociaal team	Procesregie	Q3 2023	Budget WMO
Versterken samenwerkingsafspraken GGD Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) en gemeente Culemborg	Gemeente team Veiligheid, Sociaal team, GGD	Procesregie	Q3 2023	-
Overleg Lokaal Zorg Netwerk evalueren en onderzoeken of er ook veiligheidsthema's besproken kunnen worden	Gemeente team Veiligheid, Sociaal team, GGD, Werkzaak Rivierenland, Politie, Kleurrijk Wonen	Gemeente team Veiligheid	2024	-
Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) voorbereiden en implementeren	Gemeente team Veiligheid	Procesregie	2023/2024	Regulier budget team Veilgheid

Prioriteit 2: Jeugd

Algemeen

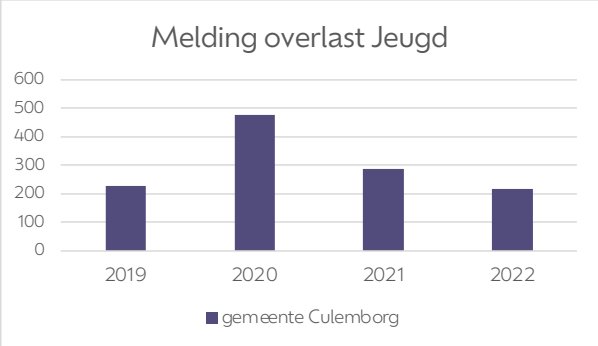
De weg naar het volwassen worden kan in sommige gevallen wat uitdagingen bieden. Het grootste gedeelte van de jeugd ondervindt geen problemen, maar sommige jongeren zijn onderweg naar het volwassen leven makkelijk beïnvloedbaar. Onder groepsdruk komen ze voor keuzes te staan die niet altijd goed uitpakken. Denk bijvoorbeeld aan middelengebruik en criminele activiteiten. Ook de online wereld, waar jongeren te maken hebben met 'influencers' kan een grote rol spelen. Sommige jongeren zijn ook extra kwetsbaar door bijvoorbeeld problemen thuis of hebben gedrags- of verslavingsproblemen. Het aantal jongeren dat afglijdt naar de (zware) criminaliteit neemt de afgelopen jaren toe. Jonge (met name) jongens worden geronseld om criminele hand- en spandiensten te verrichten op bijvoorbeeld scholen en achterstandswijken. Ook zijn er (groepen) jongeren die overlast veroorzaken of criminele activiteiten uitvoeren. Hiermee oefenen ze, op een negatieve wijze, invloed uit op het woon- en leefgenot van anderen. Dit kan het veiligheidsgevoel van inwoners aantasten. Deze problematiek vraagt om een integrale aanpak met een goede verbinding tussen het sociaal en veiligheidsdomein. Binnen de aanpak ligt de focus op preventie, met daarbij aandacht voor voorlichting en bewustwording, zorg en repressie.

Ambitie

De ambitie van de gemeente is het vastgestelde jeugdbeleid, dat gericht is op het voorkomen van jonge aanwas (jeugd dat in aanraking komt met (georganiseerde) criminaliteit), door ontwikkelen. Dit beleid ondersteunt jongeren om op de juiste manier volwassen te worden. Het is van belang dat er een balans is tussen begeleiding, hulp en bestuurs- strafrechtelijk optreden met het oog op herstel en het voorkomen van recidive. In de aanpak van problematische jeugdgroepen en groepsgedrag werken verschillende ketenpartners samen in het werkproces. In deze ketensamenwerking is het belangrijk om signalen over problematisch groepsgedrag serieus te nemen, zodat onderliggende problematiek zichtbaar wordt. Door deze werkwijze proberen we te voorkomen dat het uitgroeit tot risico- of crimineel gedrag. Deze signalen worden ingebracht en besproken in lokale netwerken die, onder regie van de gemeente Culemborg, leiden tot preventie door proactief op te treden.
De gemeente heeft de ambitie om intensief Casemanagement (ICM) in te zetten op scholen en in individuele casuïstiek via de Wijkaanpak en het Jeugdoverleg. ICM is een vorm van begeleiding die ontstaan is uit de behoefte aan een non-conventionele intensieve aanpak. Waar bestaande hulp ontoereikend is, wordt ICM ingezet om te interveniëren in gezinnen. Het helpt de hulpverlening te coördineren en uit te voeren bij jongeren en bij gezinnen met multi-problematiek. Binnen gemeente Culemborg is hiervoor een basis gecreëerd. De volgende stap is het aanbieden van ICM aan gezinnen waar de problematiek dermate complex is dat dit niet binnen de reguliere lijnen kan worden opgepakt.

Trends/cijfers

De gemeente Culemborg heeft te maken met jongeren die overlast veroorzaken. Dit is terug te zien in het aantal meldingen van jeugdoverlast uit de afgelopen jaren. In 2020 is een forse stijging te zien van het aantal meldingen. Dit is gelijk aan het landelijke beeld en wordt deels verklaard als gevolg van de Covid-19 pandemie. Er is een daling vanaf 2021 waarneembaar, maar de cijfers zijn niet lager dan voor de Covid-19 pandemie. Er is wel degelijk een onderscheid te maken tussen overlast gevend, multi-problematiek en crimineel gedrag, dit vraagt ook iets anders in de benadering en aanpak. De impact die deze overlast van jongeren heeft op bepaalde wijken kan groot zijn. Bewoners voelen zich onveilig, maar de meldings- en aangiftebereidheid is laag. In onze stad zien we dat jongeren wel aanspreekbaar zijn. Echter maken sommige jongeren niet altijd de juiste keuzes wat resulteert in problemen, door bijvoorbeeld het gebruik van (soft)drugs, ruzies of problemen op school. Deze doelgroep vraagt om een integrale aanpak met een goede verbinding tussen het sociaal - en veiligheidsdomein.

Bron: politie.data.nl

Acties

- positief jeugdbeleid/jeugdaanpak ontwikkelen vanuit de goede voorbeelden die er in de regio zijn, zoals Aanstormend Talent/BOTOC/Rising Stars/Wijkaanpak Culemborg, die aansluit bij de gemeente. We maken gebruik van de kennis van het Nederlands Jeugdinstituut (NJi), in het bijzonder de bewezen interventies en het factorenmodel Rotterdam;
- effectieve samenwerking tussen jeugdpreventie (Halt, onderwijs, jongerenwerk), sociaal domein en veiligheid realiseren, met als rode draad leefbaarheid;
- meer zicht op de lokale jeugd, onder andere via een criminaliteitsbeeldanalyse, om jeugdoverlast te verminderen en jonge aanwas te voorkomen.
  - door te corrigeren op ongewenst gedrag en tegelijkertijd gezinnen perspectief te bieden in de 'normale samenleving'. Proberen we te voorkomen dat jongeren problemen krijgen.
  - we versterken het jongerenwerk op beide voortgezet onderwijs scholen.
- een plan van aanpak maken tegen (overmatige) middelengebruik als alcohol, drugs en lachgas, met als uiteindelijke doel bewustwording en de-normalisering (op grond van artikel 43a van de Alcoholwet);
- participeren en optimaliseren van de integrale aanpak van problematische jeugdgroepen. Dit gebeurt onder regie van de gemeente en/of het Openbaar Ministerie (politie). Daarbij ligt de aandacht op:
  - opsporen van strafbare feiten, ZSM (Zo Snel Mogelijk) en Betekenisvol afdoen;
  - signaleren, bespreken en interpreteren van meldingen / zorgelijke situaties in integrale veiligheids-overleggen en hier gevolg aan geven via persoonsgerichte / groepsgerichte aanpak;
  - vroegtijdig signaleren en adviseren door bij zorgsignalering zorgformulieren op te maken en in te zenden naar Veilig Thuis;
  - toezicht en handhaving op overlastlocaties.

Afspraken 2023 t/m 2026

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Evalueren besluit handhaven Wijk GGZ	Gemeente team Veiligheid	Procesregie	Q4 2023	Budget WMO
Evalueren en besluit inloop GGZ	Gemeente team Veiligheid	Procesregie	Q4 2023	Budget WMO
Training AVE	Gemeente team Veiligheid, team integrale toegang, college B&W	Procesregie	Q3 en Q4 2023	Budget WMO
Training doorbraakmethode	Gemeente team Veiligheid / team integrale toegang	Procesregie	Q3 2023	Budget WMO
Versterken samenwerkingsafspraken GGD Meldpunt Bijzondere Zorg (MBZ) en gemeente Culemborg	Gemeente team Veiligheid, team integrale toegang, GGD	Procesregie	Q3 2023	-

Prioriteit 3: Drugs

Algemeen

De aanpak van ondermijning is een speerpunt in zowel regio Oost-Nederland, het district Gelderland-Zuid als in de gemeente Culemborg. Inmiddels is ondermijning een containerbegrip. Als wij het over ondermijning hebben, is er in de meeste gevallen een duidelijke link naar een vorm van drugscriminaliteit. In het Integraal Veiligheidsplan De Waarden 2023-2026 is daarom afgesproken dat wij binnen de aanpak van ondermijning, de aanpak van drugscriminaliteit als één van de belangrijkste (mogelijk de belangrijkste) speerpunten aanmerken.

Ambitie

Als gemeente Culemborg blijven wij de ambitie voortzetten om samen met onze ketenpartners, barrières op te blijven werpen in het tegengaan van drugscriminaliteit. Wij zetten verder in op het bestrijden van criminele drugsnetwerken door de aanpak ter bestrijding van drugscriminaliteit verder te ontwikkelen en daar breed op in te zetten.

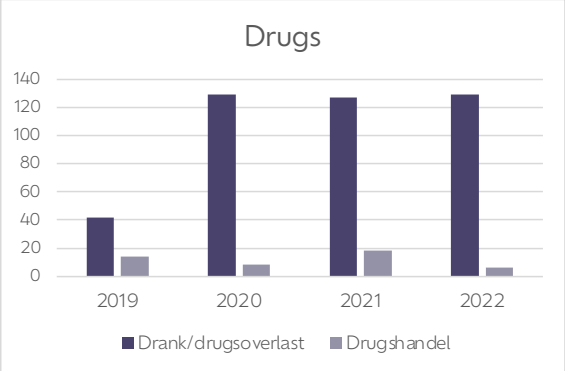
Drugsproductie (soft- en harddrugs), drugshandel, drugsoverlast en drugsdumpingen zijn voorbeelden van criminele activiteiten op het gebied van drugscriminaliteit. Panden in woonwijken of op bedrijventerreinen worden gebruikt om (drugs)geld wit te wassen, als opslagplaats voor drugs of wapens of als drugslabs. Dat is gevaarlijk voor omwonenden omdat deze in brand kunnen vliegen of exploderen. Al deze zaken zijn ontwrichtend voor de samenleving. Ze hebben een grote mate van inbreuk op het gevoel van veiligheid van onze inwoners. De gemeente Culemborg is zeer alert als het gaat om drugscriminaliteit en binnen de mogelijkheden van de wet (bestuurs-, straf-, en privaatrechtelijk) wordt er alles aan gedaan om de vele verschijningsvormen te bestrijden.

In de aanpak van drugs (en ondermijning) is de ambitie tweeledig. Enerzijds is het van belang dat de samenleving en de overheid weerbaar wordt tegen drugs. Anderzijds wordt de aanpak ingezet om criminele netwerken te bestrijden. Om tot de gestelde ambitie te komen is het ook van belang om na te gaan of deze aanpak werkt. Dit toetsen we aan een aantal indicatoren zoals: integrale controles, gemeentelijke beleidsmonitor en politiecijfers.

Trends/cijfers

Onze gemeente ligt centraal in het land, het is (dicht) gelegen bij de N320 en de A2. Onze gemeente heeft een duidelijke binding met de buurtprovincie Utrecht. Deze factoren spelen mee en zien we terug in de verschillende drugszaken die binnen onze gemeente speelden. Daarnaast zijn er ook diverse zaken geweest die indirect te maken hebben met het thema drugs. Hierbij zijn bijvoorbeeld wapens en/of grote hoeveelheden contant geld aangetroffen. Het speelveld verandert continu, waarbij het internet een steeds belangrijkere rol speelt en het daarmee anoniemer maakt. Dit maakt het ingewikkelder om daders goed in beeld te brengen en (waar mogelijk strafrechtelijk en of bestuursrechtelijk) aan te pakken. Een integrale aanpak met diverse partijen is hierbij onmisbaar. De gemeente acteert in samenwerking met de politie en andere zorg- en veiligheidspartners. Deze samenwerking leidt tot bijvoorbeeld initiatieven die bijdragen aan het vergroten van de bewustwording en meldingsbereidheid, integrale controles, het sluiten van panden en het aanpakken van drugshandel op straat. De aanpak van drugs vraagt naast een integrale aanpak, vooral om een aanpak die zich zowel richt op de preventieve aanpak met het voorkomen van jonge aanwas, als de repressieve aanpak (handhaven en aanpakken van drugscriminaliteit). Via de wijkaanpak geven wij invulling aan de wisselwerking tussen de preventieve en de repressieve aanpak. We gaan voor een repressieve aanpak bij het overtreden van de wettelijke voorschriften. Tegelijkertijd zetten wij alle mogelijke middelen in om jongeren die dat willen, weer op het juiste spoor te krijgen. Wij helpen waar nodig, maar pakken hard aan waar dat moet. De wijkaanpak koppelt de zorg- en veiligheidsdomeinen aan elkaar met als uiteindelijk doel: het verbeteren van de leefbaarheid in de wijken.

Drugs is een fenomeen waarbij het lastig is om vat op te krijgen of cijfermatig te duiden. In de afgelopen vier jaar zien we verschillende trends op het gebied van drugs. Zoals aangegeven kan het thema drugs onderverdeeld worden in verschillende subcategorieën. Het is helaas niet mogelijk om alle subcategorieën cijfermatig weer te geven. Culemborg heeft in ieder geval te maken met drugsproductie. In 2021 zijn er vijf hennepkwekerijen opgespoord en in 2022 was dit er één. In het aantal overlastmeldingen van drank en drugsgebruik is een stijging te zien vanaf 2020. Vanaf de jaren erna zijn de meldingen ongeveer gelijk aan die van 2020. Hierin is geen onderscheid te maken tussen de drank en drugsoverlast meldingen. Ook drugshandel is een onderwerp waar wij mee te maken hebben. Met een stijging in 2021 van achttien naar een daling in 2022 naar zes gevallen blijft het een aandachtspunt waar op ingezet dient te worden.

Bron: politie.data.nl

Acties

- De lokale overheid weerbaar(der) maken tegen ondermijnende criminaliteit (in het bijzonder drugscriminaliteit), door het bestuurlijke instrumentarium en convenanten op orde te hebben en efficiënt en effectief in te zetten;
- Preventie en voorlichting naar inwoners, ondernemers en overige specifieke doelgroepen, gericht informeren op de gevolgen van deelname aan criminele netwerken en het vergroten van bewustwording en meldingsbereidheid;
- Preventie en voorlichting van gemeentelijke organisaties via bewustwordingsbijeenkomsten, opleidingen en informatiebijeenkomsten.
- Intensivering samenwerking, onder andere tussen bestuurlijke en strafrechtelijke aanpak;
- Meer zicht krijgen op criminele netwerken die door het plegen van georganiseerde criminaliteit omvangrijke criminele vermogens opbouwen. Door de integrale aanpak met onze partners worden deze op een effectieve manier bestreden. Bijvoorbeeld door meer en effectievere integrale controles en gerichte interventies;
- Betekenisvol afdoen; aan de voorkant een casus bespreken met daarbij de vragen: wat is het doel, wat is de meest effectieve interventie en hoe zetten we de beschikbare capaciteit in op zaken met grote impact?

Afspraken 2023 t/m 2026

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Beleidsmatig				
Actualisatie Beleidsregel van de gemeente Culemborg houdende regels omtrent de Opiumwet (Beleidsregel artikel 13b Opiumwet), inclusief coffeeshopbeleid	Gemeente, gemeenten De Waarden/ Rivierenlanden, politie en OM	Gemeente team Veiligheid	Q1 en Q2 2023	Regulier budget team Veilgheid
Op- en vaststellen (integraal) handhavingsbeleid Alcoholwet, overlast gevende panden ('ondermijningsartikel'), drugshandel op straat, gebiedsontzeggingen, exploitatievergunningen, coffeeshops en prostitutie, inclusief werkprocessen en standaardbrieven	Gemeente, gemeenten De Waarden/ Rivierenlanden, politie en OM	Gemeente team Veiligheid	Q1 en Q2 2023	Regulier budget team Veilgheid
Actualisatie coffeeshopbeleid, mogelijk als onderdeel van de actualisatie van de Beleidsregel artikel 13b van de Opiumwet	Gemeente, politie en OM	Gemeente team Veiligheid	Q1 en Q2 2023	Regulier budgetten team Veilgheid

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Preventie, bewustwording en vergroten meldingsbereidheid				
Bij het aantreffen hennepkwekerij besmettingsbrief naar omwonenden sturen (bewustwording/signalering)	Gemeente, politie, Liander en Kleurrijk Wonen	Gemeente team Veiligheid	Doorlopend 2023-2026	Reguliere budget team Veilgheid
Inwoners en ondernemers blijvend informeren over de aanwezigheid van Meld Misdaad Anoniem (MMA). Dit gebeurt onder andere via campagnes vanuit We rollen onder andere een specifieke campagne uit op drugs(overlast). Daarnaast wordt de ambtelijke organisatie blijvend geïnformeerd over de aanwezigheid van (de meldroute van) het interne 'Meldpunt Ondermijning' In 2023 worden verschillende campagnes van MMA uitgerold, zijnde een algemene campagne MMA, een MMA campagne over jeugd en een MMA campagne over drugs	Inwoners, ondernemers, gemeente, politie, OM en overige zorg- en veiligheidspartners	Gemeente team Veiligheid	Doorlopend 2023-2026	Regulier budget team Veilgheid
Ondermijningsfestival inwoners en ondernemers (met in begrip van het onderdeel weerbaarheid).	Inwoners, ondernemers, gemeente, politie, OM en overige zorg- en veiligheidspartners	Gemeente team Veiligheid	Q2 en Q3 2023	Regulier budget team Veilgheid
Opstellen van een ondermijningspagina (als onderdeel van een veiligheidspagina) op onze gemeentelijke website. Deze website kan mogelijk bijdragen aan het (vergroten van het) herkennen en signaleren van ondermijning door inwoners en ondernemers en het vergroten van de meldingsbereidheid.	Gemeente en politie	Gemeente teams Veiligheid en Advies (communicatie)	Q3 2023	Regulier budget team Veilgheid

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Deelname aan de pilot syndru van het RIEC Oost-Nederland. De doelstelling voor dit project is het creëren van een gerichte campagne die zich richt op de aanpak van synthetische drugs. De campagne zal zich specifiek richten op de directe omgeving van locaties waar een drugslab wordt vermoed, waar onlangs een drugslab is aangetroffen of waar onlangs drugsafval werd gedumpt.	Gemeente en politie	Gemeente teams Veiligheid en Advies (communicatie)	Q2 en doorlopend	Regulier budget RIEC Oost-Nederland
Jaarlijkse bewustwordingsbijeenkomst ondernemers over ondermijning. Daarin wordt ook aandacht besteed aan drugs.	Ondernemers-verenigingen, gemeente, politie en OM	Ondernemers-verenigingen gemeente team Veiligheid	Doorlopend 2023 t/m 2026 (voorkeur Q3)	Regulier budget team Veilgheid
Trainingen toezichthouders/ handhavers aanpak ondermijning/drugs (tenminste één a twee trainingen per jaar).	Gemeente, politie, Omgevingsdienst Rivierenland en Avri	Gemeente team Veiligheid en Avri	Doorlopend 2023 t/m 2026	Regulier budget team Veilgheid
Doorontwikkeling wijkaanpak in relatie tot de aanpak van jonge aanwas en drugs.	Inwoners, ondernemers, Elk Welzijn, Kleurrijk Wonen, gemeente, politie, OM en overige zorg- en veiligheidspartners	Programma-regisseur sociaal domein, zorg & veiligheid, wijkaanpak pilot Schoolhof in overleg met team Veiligheid	Doorlopend 2023 t/m 2026	Aanvullende middelen vanuit het Rijk
Preventie over drugs op scholen in samenwerking met de wijkaanpak (Leerlingen- en studentenalert).	Gemeente, politie en onderwijs	Gemeente team Veiligheid	Q1 2024	Gemeente, politie en OM

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Project Veilig Buitengebied	Wijkvereniging 't Veld, Eerste Culemborgse Hengelaars Vereniging, Wild Beheereenheid, Omgevingsdienst Rivierenland, Hengelsportfederatie Midden Nederland, gemeente Culemborg, politie, VRGZ, Land- en Tuinbouw Organisatie en PVO	Gemeente team Veiligheid	Q1 t/m Q4 2023 en doorlopend in 2024 t/m 2026	Gemeente, politie en OM
Toezicht en handhaving en aanpak van drugs (ondermijning) casuïstiek				
Integrale controles ten aanzien van de 'blinde vlekken' in de gemeente Culemborg uitvoeren. De 'blinde vlekken' bevinden zich onder andere op het bedrijventerrein. Het streven is om jaarlijks tenminste vier integrale controles uit te voeren. De integrale controles hebben onder andere betrekking op: · bedrijventerrein; · opslag/garageboxen/ bedrijfsverzamel-gebouwen; · buitengebied; · vakantiepark; · leegstaande panden; · coffeeshops (jaarlijkse controles); · drugs(handel).	Gemeente, politie, Omgevingsdienst Rivierenland, Avri, OM, Douane, NVWA, etc.	Gemeente team Veiligheid	Doorlopend 2023 t/m 2026	Gemeente, politie en OM

Prioriteit 4: Digitale criminaliteit

Algemeen

De huidige samenleving digitaliseert, dit biedt kansen maar er zijn ook veiligheidsrisico's en ethische risico's zoals de opkomst van digitale criminaliteit. Digitale veiligheid is zowel voor inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen als voor de gemeente een belangrijk thema. Deze vorm van criminaliteit neemt toe en heeft een behoorlijke impact. Bij cybercriminaliteit wordt ICT zowel gebruikt als middel en als doelwit, een voorbeeld hiervan is het hacken van computers. Gedigitaliseerde criminaliteit gebruikt ICT-middelen om 'traditionele' vormen van criminaliteit te plegen, zoals fraude via bijvoorbeeld WhatsApp, Facebook of marktplaats. Digitale veiligheid is een breed begrip en omvat bankfraude, WhatsApp-fraude, hacken, ransomware, kinderporno, virus, phishing, identiteitsfraude, sexting en internetoplichting. Het bevorderen van digitale weerbaarheid is nodig. Naast inwoners en bedrijven zijn overheden zelf steeds vaker doelwit.

Ambitie

Als gemeente willen wij het aantal slachtoffers van digitale criminaliteit verminderen. We willen de weerbaarheid vergroten van zowel inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen (extern) en bestuurders en ambtenaren (intern). We vergroten de meldingsbereidheid en willen meer inzicht krijgen in de aard en omvang van digitale criminaliteit. Tot slot gaan we voor het verbeteren en verder optimaliseren van de eigen informatieveiligheid.

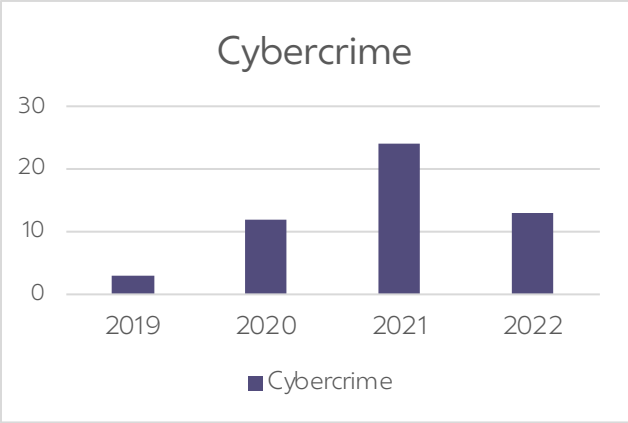
Om deze uitdagingen aan te pakken zal worden ingezet op bewustwordingscampagnes voor diverse doelgroepen zoals jeugd, senioren en ondernemers/maatschappelijke instellingen. Met als doel dat inwoners met de juiste informatie mogelijk snel en adequaat kunnen handelen bij digitale criminaliteit. Daarnaast zetten we in op het weerbaar maken van de interne organisatie zoals bestuurders en ambtenaren. De diverse trainingen en bewustwordingscampagnes worden in nauwe samenwerking ontwikkeld met de privacy officer en de Chief Information Security Officer (CISO).

Verder is het van groot belang om de informatieveiligheid op orde te hebben. Digitale dienstverlening en het beheer van persoonsgegevens maakt gemeenten kwetsbaar. Het is daarom essentieel te investeren in onze informatiebeveiliging. Oefenen en trainen is van belang om goed voorbereid te zijn op mogelijke cyberaanvallen. Om de voortgang te meten worden indicatoren gebruikt zoals het aantal meldingen van cybercriminaliteit bij de politie, cijfers over online criminaliteit uit de Veiligheidsmonitor, het aantal trainingen/bewustwordingscampagnes/informatiesessies en het aantal incidenten en datalekken.

Trends/cijfers

Cybercriminelen kennen geen gemeentegrenzen, provinciegrenzen of zelfs landsgrenzen. Ze werken georganiseerd, zeer professioneel en zijn vaak niet of nauwelijks te traceren. Daarom moeten als gemeente voortdurend aandacht besteden aan de veiligheid van onze systemen en het verhogen van het bewustzijnsniveau van onze medewerkers, inwoners en ondernemers.

Uit de cijfers van het CBS blijkt dat de geregistreerde en traditionele criminaliteit de afgelopen jaren zijn afgenomen. Tegelijkertijd is een toename waarneembaar van andere ernstige vormen van criminaliteit die minder zichtbaar zijn in de politiecijfers. Digitale criminaliteit is daar een goed voorbeeld van. Dit is het gevolg van de steeds verdergaande digitalisering. Het aantal Culemborgse aangiften staan weergegeven in de hierna weergegeven grafiek.

Bron: politie.data.nl

Acties

- Het creëren van bewustwording en het verhogen van de kennis op het gebied van cybercrime. Gebruikmakend van landelijke en regionale communicatie toolkits;
- Administratieve eenduidigheid bij de politie en het Openbaar Ministerie in de categorie digitale criminaliteit (aangiften en meldingen eenduidig wegschrijven);
- De meldingsbereidheid verhogen;
- Samenwerking in de bestuurlijke en strafrechtelijke aanpak. Voor de strafrechtelijk aanpak wordt door gerechercheerd en pakt het Openbaar Ministerie de strafvervolging adequaat op.

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Actualisatie van bedrijfscontinuïteitsplannen zodat deze volledig zijn, d.w.z. waarin het scenario en de aanpak van een cyberaanval wordt opgenomen en uitgewerkt.	Gemeente, BWB	Directeur bedrijfsvoering, CISO	Q2 2024	Regulier budget informatie-veiligheid
Opzetten van een cybercrisisstructuur, waarin organisatorisch is weergegeven welke teams in geval van een cyberaanval samenkomen, wat de taken en de verantwoordelijkheden van de teams zijn, wie in de teams zitten en hoe de communicatielijnen verlopen.	Gemeente, BWB	Directeur bedrijfsvoering, CISO	Q3 2023	Reguliere budgetten informatie-beveiliging en team Veiligheid

Acties/prestaties	Betrokken actoren	Regie door	Wanneer	Budget
Het onder de medewerkers vergroten van de bewustwording en kennis over veilig en professioneel gedrag. Denk aan het opzetten van activiteiten die aanzetten tot bewustwording en gevoel van urgentie, de ontwikkeling van een trainingsprogramma met structureel karakter voor zowel nieuwe medewerkers als medewerkers in dienst.	Bestuur en ambtenaren	CISO, FG	2023-2026 doorlopend	Regulier budget informatie-veiligheid
Organiseren van een lokale cyberoefening, waarin een fictieve cyberaanval op de gemeente wordt nagespeeld en het gemeentelijk beleidsteam oefent met bijzonderheden van een cybercrisis ten opzichte van een 'gewone' crisis.	Gemeente, BWB	Directeur bedrijfsvoering, CISO	Q3 2023	Regulier budget informatie-veiligheid
Cyberweerbaarheid van de inwoners van Culemborg vergroten door het verstrekken van informatie (via social media en de lokale krant) over hoe men de online basisveiligheid op orde kan brengen. Input kan gehaald worden uit o.a. veiliginternetten.nl en maakhetzeniettemakkelijk.nl	Inwoners, gemeente, politie	Team Veiligheid	Q1 + Q3 2023	Regulieren budgetten team Veiligheid
Cyberweerbaarheid van kinderen en hun ouders vergroten door middel van bijeenkomsten (online/fysiek met behulp van Stichting Cyberschool). Ook aandacht voor de technische kant, om zo ouders en kinderen optimaal te beschermen tegen kwaadwillende.	Kinderen, ouders, gemeente, scholen	Team Veiligheid	Q4 2023	Regulier budget team Veiligheid
Cyberweerbaarheid van jeugd vergroten door middel van cybersecuritygames (zoals HackShield en Cyber24).	Jeugd, ouders, gemeente, scholen	Team Veiligheid	Q3 2023	Regulier budget team Veiligheid

Cyberweerbaarheid van ondernemers/ maatschappelijke instellingen in de gemeente vergroten door het verspreiden van de basisscan cyberweerbaarheid (via LinkedIn + via bedrijvencontact-functionarissen naar ondernemersverenigingen). De scan creëert bewustwording hoe de onderneming scoort op het gebied van cyberveiligheid en wat gedaan kan worden om deze veiligheid te vergroten.	Ondernemers, gemeente, politie	Team Veiligheid	Q4 2023	Regulier budget team Veilgheid

Communicatie

Communicatie is van groot belang bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid. Daarbij maken we onderscheid in de communicatie tussen de betrokken partners onderling en communicatie met en/of richting de inwoners, ondernemers en instellingen. Met behulp van gerichte communicatie-activiteiten kunnen we acties betekenis geven en kunnen we een concreet handelingsperspectief bieden. Het gaat bij communicatie niet alleen om objectieve informatieoverdracht maar ook over gedragsbeïnvloeding. Bij het bereiken van onze inwoners maken we gebruik van onder andere: social media, gemeentenieuws en de gemeentelijke website. De veelheid aan thema's die gedurende het jaar aan de orde worden gesteld, worden meegenomen in de jaarlijkse communicatiekalender. Op die manier ontstaat er een goede spreiding in het aanbod en voorkomen we een overdaad aan informatie.

Evaluatie

Om te kunnen vaststellen of de afspraken op basis van de vier prioriteiten van het Uitvoeringsplan Culemborg is bereikt, vindt na twee jaar een tussentijdse evaluatie plaats. Deze evaluatie heeft betrekking op de reeds uitgevoerde acties van de vier prioriteiten zoals gesteld in de verschillende hoofdstukken. Aan de hand van de tussentijdse evaluatie wordt bekeken of de inhoud van het Uitvoeringsplan Culemborg bijgesteld dient te worden. In 2026 vindt een volledige evaluatie plaats. In deze evaluatie wordt in het bijzonder gekeken of de geplande acties uitgevoerd zijn en de indicatoren verbeterd zijn. De bevindingen van de tussentijdse- en eindevaluatie worden meegenomen in het opstellen van de nieuwe planvorming.